

Dyscalculieprotocol Adriaan Roland Holtschool

Juni 2021

1. Inleiding

Onze school voert beleid op het gebied van dyscalculie. We baseren ons bij dit beleid op het beleid en de advisering vanuit het Ministerie van Onderwijs. In dit protocol wordt in grote lijnen uiteengezet wat dyscalculie is, hoe met de leerlingen met dyscalculie omgegaan wordt en welke ondersteuning en faciliteiten aan deze leerlingen verleend kunnen worden tijdens hun schoolloopbaan en het eindexamen.

2. Wat is dyscalculie?

Het woord dyscalculie betekent “niet goed kunnen rekenen”. Deskundigen omschrijven dyscalculie als “een stoornis in het leren die verhindert dat het rekenen een automatisme wordt”. In het voortgezet onderwijs is tempo vaak een groot struikelblok voor leerlingen met dyscalculie. Het tempoprobleem breekt hen niet alleen bij wiskunde op, maar ook bij andere vakken waarbij gerekend moet worden als: natuurkunde, scheikunde, biologie en economie. Leerlingen met dyscalculie maken vaak rekenfouten en hebben weinig inzicht in getallen.

3. Aanmelding

Van een aantal van de bij ons aangemelde leerlingen is dyscalculie al op de basisschool bekend. Bij de overdracht wordt duidelijk gemaakt of de leerling hulp nodig heeft en zo ja wat voor hulp. Bij dyscalculie wordt er gevraagd naar de hulp die de leerling nodig heeft en op welke manier het probleem zich uit. Als op het onderwijskundig rapport de aantekening “dyscalculie” staat controleert de administratie of een onderzoeksverslag en dyscalculieverklaring meegestuurd wordt. Hierin staan immers goede aanwijzingen voor de ondersteuning.

4. Dyscalculieverklaring

Om in aanmerking te komen voor faciliteiten en ondersteuning dient een leerling in het bezit te zijn van een dyscalculieverklaring.

In de dyscalculieverklaring dient het volgende te staan.

- *Onderkende diagnose*: in welke mate wordt voldaan aan de gestelde criteria op basis van controleerbare, betrouwbare en valide instrumenten en procedures.
- *Verklarende diagnose*: uitspraken over de cognitieve factoren die de stoornis oproepen en in stand houden. Uitspraken die gebaseerd zijn op controleerbare, betrouwbare en psychodiagnostische instrumenten en procedures. De stoornis mag niet het gevolg zijn van omgevingsfactoren, zoals een tekort aan onderwijs of van onderwijs op een te hoog niveau.
- *Handelingsgerichte diagnose*: informatie op basis van betrouwbare en valide psychodiagnostische instrumenten en procedures, over concrete onderwijsbeperkingen en de

specifiek pedagogische didactische behoeften die daarmee samenhangen. Aangegeven wordt dat de onderwijsbelemmeringen niet zijn op te lossen door verwijzing naar een lager niveau, maar vragen om nader te noemen specifieke maatregelen of faciliteiten.

De bevoegdheid om een dyscalculieverklaring af te geven, ligt bij professionals, die gekwalificeerd zijn voor het uitvoeren van psychodiagnostisch onderzoek. Daartoe is een academische graad in de klinische (kinder- en jeugd-)psychologie of orthopedagogiek vereist, alsmede een bekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek, minimaal op het niveau van de BIG-registratie (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) Gezondheidszorgpsycholoog. Het onderzoek ten behoeve van een dyscalculieverklaring wordt niet door de school verzorgd of bekostigd.

5. Ondersteuning en faciliteiten.

In het onderwijs is een zorgplicht voor leerlingen met een beperking dit is vastgelegd in de Wet gelijke behandeling handicap en chronische ziekte. Op grond van deze wet dient een school voor iedere leerling met een beperking doeltreffende aanpassingen te realiseren, tenzij dit een onevenredige belasting vormt voor de school.

5.1 School

Onze zorg voor de leerling met dyscalculie is onderdeel van de totale integrale leerlingenzorg zoals die is opgesteld in het schoolondersteuningsplan. Voor de school als geheel geldt dat zij een persoonlijke, stimulerende en veilige werkomgeving wil zijn voor alle leerlingen.

Het protocol zorgt ervoor dat leerlingen, ouders, docenten en schoolleiding kunnen zien wat is afgesproken met betrekking tot de begeleiding van leerlingen met dyscalculie. De school stelt zich ten doel tijd beschikbaar te stellen voor dyscalculiebegeleiding.

5.2 De begeleiding

Leerlingen met dyscalculie hebben vaak extra ondersteuning nodig. Ieder kind met dyscalculie is anders en heeft een andere ondersteuningsbehoefte, wat maakt dat ondersteuning altijd maatwerk is. Alle leerlingen met dyscalculie krijgen in klas 7 een 'screening' in de vorm van een rekentoets tijdens de les. Deze toets is slechts een indicator voor dyscalculie. Mocht er vermoeden van dyscalculie zijn dan kan er extern onderzoek gedaan worden t.b.v. een dyscalculieverklaring (zie 4. Dyscalculieverklaring). In klas 7 krijgen de leerlingen met dyscalculie hun faciliteitenkaart, deze geldt voor de hele schoolloopbaan. Daarnaast worden leerlingen met dyscalculie gedurende hun schoolloopbaan gevolgd door een dyscalculiecoach, die tenminste 2 keer per jaar contact zoekt met de leerling. De begeleiding is erop gericht om leerlingen zo zelfstandig mogelijk te maken en indien nodig worden er bijlessen gegeven. In de meeste gevallen kan de leerling met ondersteuning van mentor en docenten zelfstandig verder m.b.v. de faciliteiten.

Indien de resultaten structureel onvoldoende zijn, is er overleg tussen de mentor, de dyscalculiecoach, ouders en de leerling. Zo nodig wordt lichte of extra ondersteuning ingezet binnen de school.

5.3 Leerlingen

De eerste tijd in de 7^e klas is van groot belang te weten hoe de leerling zijn mogelijkheden om bijvoorbeeld vakken waarbij rekenen een rol speelt te leren, zal inschatten. Onvoldoende resultaat kan verlies van motivatie tot gevolg hebben. Leerlingen met dyscalculie kunnen problemen krijgen met hun zelfvertrouwen. Ze gaan twijfelen aan hun mogelijkheden. Een leerling met dyscalculie kan problemen hebben met:

- Automatiseren
- Concentratie
- Tijdgevoel
- Sociaal-emotionele ontwikkeling

Veel leerlingen met dyscalculie zetten zich bovengemiddeld in om een krappe voldoende te halen. We willen voorkomen dat leerlingen onnodig falen. Spanningen, faalervaringen en dientengevolge een lage zelfwaardering maken het leren moeilijk. Een neerwaartse spiraal; van slechte resultaten, negatieve verwachtingen, faalangst en vermijdingsgedrag, dat kan nog slechtere resultaten tot gevolg hebben. Wij willen de leerlingen dit helpen voorkomen.

Dyscalculie is geen excuus om minder te doen; de leerling moet met hulp leren onderzoeken wat voor hem de beste manier van leren is. Hij moet ook zelf hulp leren vragen als dat nodig is. De school zorgt voor een omgeving waarin het leerprobleem geaccepteerd wordt, waarbij de plichten van de leerling wel duidelijk blijven. Docenten zullen altijd stimuleren en positieve feedback geven.

Tenslotte dient opgemerkt te worden dat de school in goede samenwerking met ouders, leerling en docenten wil komen tot optimale resultaten, rekening houdend met de handicap. Dit kan natuurlijk alleen met volledige inzet van alle betrokkenen. Het 'dyscalculieprotocol' is daarbij een belangrijk hulpmiddel.

5.4 (school)examens

Een leerling met een handicap moet het onderwijs kunnen doorlopen op een manier die aangepast is aan zijn of haar mogelijkheden. Bij het verlenen van faciliteiten worden de richtlijnen van het Ministerie van O&W gevolgd. Deze richtlijnen worden ook voor de schoolexamens aangehouden.

In artikel 55 van het van het eindexamenbesluit VO zijn afwijkende wijzen van examineren vastgelegd. Bij dyscalculie kan de aanpassing in ieder geval bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten. Daarnaast kan er gebruik worden gemaakt van Standard rekenkaarten uitgegeven door College voor toetsing en Examen.

De school meldt voor het examen aan de Inspecteur van onderwijs aan welke leerlingen welke faciliteiten worden verleend. Daarbij wordt als voorwaarde gesteld dat:

- Een geldige dyscalculieverklaring of een geldig psychologisch onderzoeksrapport waaruit blijkt dat de leerling officieel dyscalculie heeft in het leerlingdossier aanwezig is, en waarbij de gevraagde faciliteiten ook vermeld staan in de dyscalculieverklaring of in het dyscalculierapport.
- De leerling van de aangevraagde faciliteiten gebruik heeft gemaakt tijdens zijn/haar schoolloopbaan.